

ת"פ 33647/08/16 - מע"מ מס קניה ומע"מ תל אביב נגד אמיר יום טוב, שמואל הדיף - עניינו הסתיים, יהודה ירדני ע"ה - נפטר

בית משפט השלום בתל אביב - יפו
ת"פ 33647-08-16 מע"מ מס קניה ומע"מ תל אביב
נ' יום טוב ואח'

לפני כבוד השופט עידו דרויאן-גמליאל
המאשימה מע"מ מס קניה ומע"מ תל אביב
ע"י ב"כ עו"ד דור חדד
נגד

הנאשמים
1. אמיר יום טוב
ע"י ב"כ עו"ד עמית זיו
2. שמואל הדיף - עניינו הסתיים
3. יהודה ירדני ע"ה - נפטר

גזר דין - נאשם 1

השתלשלות ההליך:

- ביום 01.03.18, במסגרת הסדר טיעון שנכרת לאחר שנוהל חלק ניכר מפרשת התביעה, הודה נאשם 1 בעובדות המיוחסות לו בכתב האישום המתוקן ברביעית, והורשע בעבירות הבאות:
 - פעולה במטרה להביא לכך שאדם אחר יתחמק או ישתמט מתשלום מס שאותו אדם חייב בו, עבירה על סעיף 117(ב)(1) לחוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1975 [493 עבירות];
 - ניכוי מס תשומות מבלי שיש לו לגביו מסמך כאמור בסעיף 38 לחוק מע"מ, במטרה להתחמק או להשתמט מתשלום מס, עבירה על סעיף 117(ב)(5) יחד עם סעיף 38 לחוק הנ"ל [153 עבירות];
 - הסתרה או השמדה של פנקס או מסמך אחר שנדרש לנהלו או למסרו או שהרשה לאחר או שלא מנע מאחר לעשות כאמור, עבירה על סעיף 117(ב)(7) לחוק הנ"ל;
 - השתמש בכל מרמה או תחבולה או שהרשה לאחר להשתמש בהן או שעשה מעשה אחר במטרה להתחמק מתשלום המס, עבירה על סעיף 117(ב)(8) לחוק הנ"ל [297 עבירות];
- לכתב האישום שותפים שני נאשמים נוספים: נאשם 2 מר שמואל הדיף, הואשם באישום יחיד ועניינו הסתיים בענישה מוסכמת של שישה חודשי מאסר שרוצו בעבודות שירות; נאשם 3 מר יהודה ירדני ז"ל נפטר טרם בירור ענינו.
- פרטי ההסכמות שבהסדר הטיעון:

עמוד 1

א. לעניין מאסר בפועל, תגביל המאשימה טיעוניה ותעתור ל-45 חודשי מאסר בפועל בעוד ההגנה תעתור כרצונה;

ב. לעניין קנס, הבהירה המאשימה כי הגם שעמדתה היא כי תשלום קנס אמור להתבצע מיד עם מתן גזר הדין הרי בשל הליך שיקום שהנאשם מבקש להתחיל, ובשל נסיבותיו המיוחדות, מקובל עליה כי תשלום הקנס יתבצע לאחר ריצוי עונש המאסר, זאת בתנאי שהנאשם יתחיל הליך שיקום באשפוזית וגמילה מסמים, שאם לא כך תעתור התביעה לתשלום הקנס מיידית עם מתן גזר הדין תוך השארת שיקול דעת לבית משפט בדבר מספר התשלומים;

ג. עונשים נלווים של מאסר על תנאי והתחייבות יקבעו לפי שיקול דעתו של בית המשפט;

ד. עוד הסכימו הצדדים על הפניית הנאשם לשירות המבחן לקבלת תסקיר;

ה. המאשימה הצהירה כי בשלב זה הנאשם אינו מעורב בתיקים נוספים והיא מתחייבת שלא להעמידו לדין בגין תיקים שחקירתם החלה לפני 12.2.18;

מעשי הנאשם:

1. בזמנים הרלוונטיים לאישום, הנאשם פעל כעוסק מורשה בתחום הטקסטיל, תחת שם העסק "בומבה".
2. בסמוך ליום 1.1.11 סיכם הנאשם עם נאשם מס' 2, כי נאשם מס' 2 ירשם כעוסק מורשה תחת שם העסק "בריק" בעבור תשלום חודשי שבין 1,000 ל-1,500 ₪, בעוד הנאשם שלט בעסק באופן בלעדי.
3. בסמוך ליום 1.1.12 סיכם הנאשם עם נאשם מס' 3, כי נאשם מס' 2 ירשם כעוסק מורשה תחת שם העסק "יהודה טקסטיל" בעבור תשלום חודשי של 3,000 ₪, תוך בעוד הנאשם שלט בעסק באופן בלעדי.
4. לפי האישומים הראשון והשני, במהלך השנים 2009-2010 הנאשם סיפק יחד עם אדם בשם אוקנין 126 חשבוניות כוזבות של העסק "בומבה", אשר סכום המס הנובע מהן הוא 762,242 ₪, מבלי שבוצעה נגדן כל עסקה, וזאת על מנת לאפשר למקבלי החשבוניות להתחמק באמצעותן מתשלום מס אמת. הנאשם ואוקנין קיבלו בעבור החשבוניות עמלה בגובה 12% מסכום החשבוניות.
5. לפי האישום השלישי, הנאשם סיפק לעוסקים שונים, יחד עם אדם בשם בן שושן, 72 חשבוניות של העסקים "בומבה", "בריק", ו"יהודה טקסטיל", אשר סכום המס הנובע מהן הוא 344,415 ₪, מבלי שבוצעה נגדן כל עסקה, וזאת על מנת לאפשר למקבלי החשבוניות להתחמק באמצעותן מתשלום מס אמת. הנאשם ובן שושן קיבלו בעבור החשבוניות עמלה בגובה 8% מסכום החשבוניות.
6. לפי האישום הרביעי, הנאשם כלל בדיווחים שהגיש בשם העסק "בומבה" 31 חשבוניות כוזבות וכך ניכה שלא כדין מס תשומות בסכום כולל 126,972 ₪.
7. לפי האישום החמישי, הנאשם ניכה בדיווחים שהגיש בשם העסק בומבה מס תשומות בסכום כולל של 988,301 ₪ מבלי שהיו לו כלל חשבוניות מס כנגד ניכויים אלו.

8. לפי האישום השישי, הנאשם השמיד את פנקסי החשבוניות של העסק בומבה לשנים 2008-2010.
9. לפי האישום השביעי, במהלך שנת 2011 הנאשם הפיץ לעוסקים שונים 244 חשבוניות כוזבות של העסק "בריק", אשר סכום המס הכולל הנובע מהן הוא ₪ 916,140, על מנת לאפשר לעוסקים אלו להתחמק מתשלום מס אמת. בתקופה זו הנאשם כלל בדיווחים שהגיש בשם בריק 60 חשבוניות כוזבות, וכל ניכה שלא כדין מס תשומות בסכום כולל של ₪ 379,230 וכן ניכה מס תשומות בסכום כולל של ₪ 251,294, מבלי שהיו לו כלל חשבוניות מס כנגד ניכויים אלו.
10. לפי האישום השמיני, במהלך שנת 2012 הנאשם סיפק לעוסקים שונים 51 חשבוניות כוזבות של העסק "יהודה טקסטיל", אשר סכום המס הכולל הנובע מהן הוא ₪ 142,577, על מנת לאפשר למקבלי החשבוניות להתחמק באמצעותן מתשלום מס אמת. חשבוניות אלו לא נכללו בדיווחים של "יהודה טקסטיל" לרשויות.
11. לפי האישום התשיעי, בסמוך ליום 1.2.15 סיכם הנאשם עם אדם בשם מנסור, כי מנסור ירשם כעוסק באמצעות חברת ח.מ.נ.ע.ר. בע"מ, בעבור תשלום חודשי שבין 1,000 ל- 4,000 ₪. למעשה הנאשם שלט בחברה והיה מנהלה הפעיל, וכל תפקידו של מנסור היה לחתום על צ'קים של החברה.
12. בשנים 2015-2016 כלל הנאשם בדיווחים שהגיש בשם החברה 60 חשבוניות כוזבות על שמות עוסקים שונים עמם לא בצעה החברה כל עסקה, וזאת על מנת להתחמק מתשלום מס.
13. בשל מעשיו אלו, הורשע הנאשם ב 370 עבירות של פעולה על מנת שאחר יתחמק ממס, 91 עבירות של שימוש בחשבוניות כוזבות, 246 עבירות של מרמה ותחבולה במטרה להתחמק מתשלום מס, שתי עבירות של ניכוי תשומות ללא מסמך ועבירה אחת של השמדת פנקסי חשבוניות.
14. סך הכל, הנאשם הפיץ, בעצמו ובעזרת אחרים, חשבוניות מס אשר סכום המס הכולל הנובע מהן הוא ₪ 2,165,374, ניכה מס תשומות בסכום כולל של ₪ 2,366,824 באמצעות חשבוניות פיקטיביות וניכה מס תשומות בסכום של ₪ 1,239,595 מבלי שהיו בידו חשבוניות כלל.

טיעוני הצדדים לעונש:

ב"כ המאשימה הפנה לחומרת העבירות בהן הורשע הנאשם ופגיעתן בערכים מוגנים ולצורך להרתיע מפני ביצוע עבירות דומות. לנוכח אלה ביקש לקבוע כי מתחם העונש ההולם את המעשים הוא מאסר לתקופה שבין 50 ל- 66 חודשים. לאור הסדר הטיעון שבין הצדדים, במסגרתו הגבילה המאשימה עצמה לעתור לעונש של 45 חודשי מאסר, ביקש להשית על הנאשם עונש זה, למרות שהוא חורג לקולא מהמתחם.

ב"כ הנאשם שם את הדגש בטיעונו על נסיבותיו האישיות של הנאשם, כפי שעלו מתסקירי שירות המבחן, ועל ההליך השיקומי אותו עבר במסגרת תיק זה. לאור אלה ביקש לנהוג בנאשם במידת הרחמים ולהשית עליו עונש מותנה ושיקומי.

הנאשם ביקש לנצל את זכות המילה האחרונה. בדבריו אמר, כי הוא נקי מזה שנתיים, לאחר 30 שנים בהם היה מכור לסמים, הביע צער וחרטה על מעשיו וביקש מבית המשפט הזדמנות להמשיך בהליך השיקום, על מנת שבנותיו לא תגענה למקום עליו הגיע.

נסיבות הקשורות בביצוע העבירות - קביעת מתחם העונש ההולם:

1. מתחם העונש ההולם את מעשי הנאשם ייקבע כאחד: כך טענו ב"כ הצדדים, כך מאפשרת גם ההלכה הפסוקה, וכך ניתן ואף ראוי במקרה זה (והשוו לרע"פ 4316/13 מ.י. נ' חג'אמה (2014)).
2. לאורך תקופה של שבע שנים הנאשם הפיץ מאות חשבונות כוזבות של שלושה עוסקים, אשר סכום המס הכולל הנובע מהן מעל 2.1 מיליון ₪, ניכה מס תשומות בסכום כולל שמעל 2.3 מיליון ₪ באמצעות מאות חשבונות כוזבות וניכה מס תשומות בסכום שמעל 1.2 מיליון ₪, ללא חשבונות כלל. המעשים בוצעו יחד עם מעורבים נוספים, ומתאפיינים בתחכום ושיטתיות, אשר התבטאו, בין היתר, בכך שהנאשם השתמש בנאשמים מס' 2 ו-3 ובמנסור כאנשי קש, אשר היו אמורים לחצוץ בינו ובין הרשויות. סך כל גרמו המעשים לקופת המדינה נזק של מעל 5.7 מיליון ₪.
3. שני ערכים מוגנים נפגעו בשל מעשי הנאשם, ערך השוויון בנטל המס וערך הפגיעה בקופה הציבורית. המעשים גרעו מן הקופה הציבורית סכום עתק, מעל 5.7 מיליון ₪, ועד היום הנאשם לא שלם את חובו לקופה הציבורית. בנסיבות העניין ברור כי אין סיכוי שהנאשם ישלם את הסכום והחוב אבוד. כך ראו דברים שנאמרו ברע"פ 3641/06 צ'צ'קס נ' מ.י. (2006):

בית-משפט זה חזר והדגיש לאורך השנים את החומרה שבה יש להתייחס לעבריינות כלכלית, ועבריינות מס בכלל זה, נוכח תוצאותיה ההרסניות למשק ולכלכלה ולמרקם החברתי, ונוכח פגיעתה הקשה בערך השוויון בנשיאת נטל חובות המס הנדרש לצורך מימון צרכיה של החברה ולפעילותן התקינה של הרשויות הציבוריות. העבריינות הכלכלית, ועבריינות המס בכללה, איננה מסתכמת אך בגריעת כספים מקופת המדינה. היא פוגעת בתודעת האחריות המשותפת של אזרחי המדינה לנשיאה שוויונית בעול הכספי הנדרש לסיפוק צורכי החברה, ובתשתית האמון הנדרשת בין הציבור לבין השלטון האחראי לאכיפה שוויונית של גביית המס - פגיעה הנעשית לרוב באמצעי מירמה מתוחכמים, קשים לאיתור.

4. מלבד חומרת העבירות ופגיעתן בערכים מוגנים חשובים, אלו עבירות אשר הפיתוי לבצען גדול וסכנת החשיפה נמוכה. לכן כה חמור הצורך במסר אחיד וברור של ענישה מרתיעה, וראו למשל רע"פ 977/13 אודיז נ' מ.י. (2013) [בהסרת הפניות - ע.ד.ג.]:

בית משפט זה כבר קבע, לא אחת, כי עבירות המס מתאפיינות בחומרה יתרה נוכח פגיעתן הישירה- בקופה הציבורית, והעקיפה- בכיסו של כל אזרח, ולאור חתירתן תחת ערך השוויון בנשיאת נטל המס [...]. לאור הלכה זו הותוותה בפסיקה מדיניות הענישה, לפיה יש לגזור את דינם של עברייני המס תוך מתן הבכורה לשיקולי ההרתעה, ולהעדיף על פני נסיבותיו האישיות של הנאשם [...]. עוד נקבע, כי בגין עבירות אלו, אין להסתפק, ככלל, בהשתת עונש מאסר, אשר ירוצה בעבודות שירות, אלא יש למצות את הדין עם העבריינים באמצעות הטלת עונש מאסר בפועל, המלווה בקנס כספי.

5. אין לחדד, כי רווח בציבור יחס סלחני לעברייני מסים, כאילו אין במעשיהם חומרה או פסול מוסרי או ערכי - ולא היא. הימנעות מתשלום מסים חותרת תחת ערכים חברתיים בסיסיים של שוויון בנשיאה בנטל, ומכל בחינה

שקולה לשליחת יד לקופת הציבור. לפיכך, על מדיניות הענישה לתת ביטוי לקלון שבעבירות מסים ולכך שאין הבדל בין מי שמתחמק מתשלום מס אמת ובין מי ששולח יד לרכוש חברו כפי שנאמר ברע"פ 7135/10 תן נ' מ.י. (2010), פסקה י"א [בהסרת הפניות - ע.ד.ג.]:

יש המתפתים לראות עבירות מס, שאין הנגזל האינדיבידואלי בהן ניצב לנגד העיניים והרי הוא הציבור כולו, 'חסר הפנים' כביכול - במבט מקל. לא ולא. אדרבה, בית משפט זה, עוד משכבר הימים, ראה אותן בחומרה וקבע 'כמדיניות רצויה, שלא לאפשר ריצוי עונש מאסר בעבודות שירות כשהמדובר בעבירות פיסקליות' ... אכן, רבים מעברייני המס הם אנשים שייראו כנורמטיביים ביסודם, אשר לא ישלחו יד לכיס הזולת - אך אינם נרתעים משליחת יד לכיס הציבורי. לכך מחיר בענישה.

6. בקביעת מתחם העונש ההולם יובאו בחשבון שיקולים ונתונים אלו: חשיבותם של הערכים המוגנים ועוצמת הפגיעה בהם, הנגזרת בין היתר מהיקפי הפעילות העבריינית של הנאשם ומגודלו של הסך שגזל מקופת הציבור; מדיניות הענישה המחמירה, המוכתבת בפסיקה; התכנון, המִשָּׁךְ והחזרתיות שבמעשי הנאשם, לרבות פעולות הסתרה מתוחכמות; היותו מתכנן ומבצע מרכזי, שהפעיל לצרכיו העברייניים אנשי קש; הנזק הישיר והעצום לקופה הציבורית, ואף הנזק שבעיוות מערכת גביית המס; ותאווה הבצע שעמדה בבסיס המעשים (כשלנוכח היקפי העבירות והתחכום בביצוען, אינני מקבל כי בוצעו מחמת התמכרותו של הנאשם לסמים).

7. לנוכח האמור, מתחם העונש ההולם את המעשים, לעניין עונש עיקרי, ראוי היה שייקבע בין 36 לבין 72 חודשי מאסר. עתירת התביעה לרף עליון של 66 חודשי מאסר היא מקלה אך סבירה, ולכן אאמץ עמדתה.

העונש לא יחרוג מהמתחם שנקבע:

תסקירי שירות המבחן - המלצה שיקומית-טיפולית:

בהתאם להסדר בין הצדדים הופנה הנאשם לשירות המבחן. הוגש תסקיר ראשוני מיום 04.10.18 ולאחריו עוד שלושה תסקירים משלימים שהאחרון שבהם מיום 06.1.20.

1. מהתסקיר הראשון נלמד כי הנאשם, יליד 1972, גרוש ואב לשלושה, גדל בת"א כבן בכור למשפחה בת 5 נפשות. אביו שנפטר לפני כ-11 שנה השתמש בסמים. מאז גירושיו מתגורר הנאשם עם אמו ואחותו. הוא סיים 8 שנות לימוד, סבל מהפרעות קשב ושולב בכיתות טיפוליות. בגיל 15 החל לצרוך סמים, צריכה שהלכה והעמיקה לכדי התמכרות שנמשכה שנים ארוכות. מצה"ל שוחרר מקץ 6 חודשי שירות בגין "אי התאמה". ניסיונות הגמילה שעבר במהלך השנים לא צלחו לאורך זמן. הנאשם תיאר מצבים נפשיים קשים, ניסיונות אובדניים, קשר עם גורמי בריאות הנפש ונטילת טיפול תרופתי נוגד חרדה ודיכאון. בעת הכנת תסקיר זה נמצא הנאשם בטיפול אמבולטורי במרכז יום לבריאות הנפש בתל אביב ובטיפול ביחידה העירונית לנפגעי התמכרויות. עברו התעסוקתי אינו נהיר ונראה כי לא הצליח לשמור על יציבות בתחום זה. בין השנים 2008-2012 עסק במכירות בתחום הביגוד, שם היה מעורב בתיק הנוכחי. מאז אינו עובד ולאוסרה לו קצבת נכות. גרושתו אינה עובדת, מתמודדת עם בעיות שונות והטיפול בילדים מתחלק בינו לבניה. הנאשם קיבל אחריות כללית על המיוחס לו ותלה את התנהלותו בהיותו מכור באותה עת. לדבריו, השתלב, לאחר פטירת אביו, בבית העסק המשפחתי ובשלב מסוים

החל לפעול כמפורט בכתב האישום, תוך הפעלת שיקול דעת לקוי וקבלת רווח כספי מסוים בגין מעשיו. במרץ 2018, פנה הנאשם מיוזמתו, ליחידה לנפגעי התמכרויות במטרה להשתלב בטיפול ולשקם את חייו. קודם לכן עבר גמילה פיזית בת 3 שבועות מסמים ותרופות הרגעה במסגרת "אשפוזית הדרך". עם השתלבותו בתהליך האבחון, ביחידה העירונית, החל לדווח על תחושת דיכאון, תסמיני חרדה קשים, שכללו בעיות שינה, תחושת מחנק, הגעה למיון בשל חשש מפני התקף לב ומוות. נראה כי נדרש לקבלת מענה פסיכיאטרי לצורך ייצוב מצבו הנפשי. עו"ס היחידה העירונית דיווחה כי הנאשם הפגין מוטיבציה גבוהה, שמר על ניקיון מסמים והצליח לשלב טיפול בשתי מסגרות ולעמוד בכל שדרש שירות המבחן.

2. תסקיר שני הצביע על התמדתו של הנאשם בתכנית הטיפולית. הנאשם שמר על ניקיון מסמים והפגין מוטיבציה גבוהה להמשיך ולהיעזר בטיפול. הוא שיתף בפתיחות הולכת וגוברת בפגיעות שונות שעבר בילדותו. בד בבד עמד הנאשם במעקב פסיכיאטרי במרפאת בריאות הנפש בתל אביב בשל הפרעת חרדה קשה ונטל תרופות לטיפול בכך. הנאשם השתתף באופן עקבי בטיפול במרכז יום אמבולטורי ודווח על ירידה משמעותית בעוצמת תלונותיו. קצינת המבחן התרשמה משינוי של ממש ביכולתו לנהל שיחה רציפה, להגיב באופן מותאם, לקבל אחריות על ביצוע העבירות ולהבין את הכשל בהתנהלותו באותה תקופה. ניכר כי הנאשם נתרם מהטיפול ואף היה אסיר תודה על ההזדמנות השיקומית שקיבל. נראה כי מצא כוחות להתמודדות יותר אחראית מבעבר ואף התקבל למרכז יום עירוני לנפגעי התמכרויות בת"א לתכנית טיפולית בת 9 חודשים.

3. תסקיר שלישי העיד כי הנאשם התמיד בניקיונו מסמים, עמד בדרישות השונות המופנות כלפיו והפגין מוטיבציה גבוהה להמשיך ולהיעזר. הוא ממשיך ומהווה אב המעורב בחיי בנותיו ברמה היומיומית ומשמש להן משענת משמעותית, לנוכח מצבה הנפשי של גרושתו, עמה מתגוררות. בשיחות הטיפוליות, פרטניות וקבוצתיות, בלטה התקדמות במודעותו לדפוסיו והכרתו בכשלים שאפיינו את התנהלותו בתקופות חייו השונות לרבות מעורבותו בעבירות נשוא כתב אישום זה. עולה ומתבררת פגיעה משמעותית שחווה בילדות שהכאב הכרוך בה הוביל אותו, מאז היותו נער, לשימוש בסמים ותרופות מרשם נרקוטיות. מאז פברואר 2018 נקי הנאשם מסמי רחוב, לאחר גמילה פיזית במסגרת סגורה. הוא עובר תהליך איטי של הפחתה בתרופות הרגעה, תוך מאמץ להביאו לאיזון נפשי. אחד מהיעדים הטיפוליים הוא חיזוק יכולתו של הנאשם להגיע להתנהלות נפשית תקינה גם ללא שימוש בתרופות נרקוטיות וכן לשלבו במסגרת תעסוקתית.

4. תסקיר רביעי סקר את הישגיו של הנאשם בטיפול הממושך: הנאשם התמיד בקשריו עם גורמי הטיפול השונים ובניקיונו מסמים והפגין יכולת הולכת וגדלה לעריכת שינוי חיובי במצבו ולשמירה על אורח חיים נורמטיבי ויציב. נראית מגמת שיפור ביחסיו עם גרושתו, הוא עומד בקשר רציף עם בנותיו ועם גורמי החינוך, דואג לתשלומים הנדרשים בעניין ומעורב בחייהן ככל האפשר. לאחרונה עלו סוגיות של שיקום מקצועי באמצעות לימודים. הנאשם הביע רצון ומוטיבציה לכך, אולם קידומו של נושא זה נמצא בהמתנה עד לתוצאות המשפט. הנאשם התמיד בקשר במרפאה לבריאות הנפש בת"א ועבר תהליך איטי והדרגתי של הפחתת השימוש בתרופות הרגעה (שקיבל במרשם) עד להפסקתם המלאה והוא ממשיך בשיקום ללא תמיכה תרופתית, לה נדרש עד כה. בכל תקופת השתתפותו במרכז היום, התקבלו לגביו דיווחים חיוביים שתיארו התמדה מצדו ויכולת הולכת וגוברת להיתרם מתהליכים טיפוליים, כמנוף לשינויים חיוביים נוספים בחייו. בתקופה האחרונה שולב בעבודה כגזרן בבית עסק לבגדי נשים. עו"ס ביחידה העירונית דיווחה כי הנאשם עבר תהליך מרשים של שינוי, וכי פנה אליהם מיוזמתו עוד טרם החל בקשר עם שרות המבחן. השפעתו המיטיבה של הטיפול הולכת ומתפרשת על תפקודו הביטני חיים רחבים יותר. לקראת הדיונים המשפטיים בלטה ההרתעה הגבוהה שנלוותה להליך והתחדדה

מודעותו לסיכונים ולמחירים הנלווים לאורח חיים שולי. הנאשם, כמו גם העו"ס, חוששים כיום מהשלכותיה של ענישה מחמירה שתסיגו לאחור, נסיגה הצפויה במצב כזה. כסיכום, לאחר שנה וחצי של מעקב שירות המבחן, ניכר שהנאשם הותיר, בכל המסגרות, רושם של אדם נבון, הסובל מהפרעת חרדה ודיכאון, שעבר מסלול חיים מורכב והתמכר לסמים כבר בגיל הנעורים. בשלב חייו הנוכחי הכיר בקשייו, הפיק לקחים, והוא נכון להסתייע בגורמי טיפול שונים על מנת להביא להטבה קבועה במצבו. השירות לא חסך במילים לתיאור עומקו של השינוי שחל בנאשם - "אנו מתרשמים כי מכלול העשייה הטיפולית של אמיר מרשים במיוחד, אותנטי ומבטא מוטיבציה עמוקה לעריכת שינוי יסודי בחייו", והסיכון לעבריינות חוזרת פחת מאוד. שירות המבחן המליץ אפוא לתת עדיפות לפן השיקומי, להעמיד את הנאשם ב"מבחן סמים" למשך שנה וחצי, לצד עונש ממחיש וקונקרטי של של"צ ועונש מרתיע של מאסר על תנאי.

הנחיות ההלכה הפסוקה באשר למשקלם של תהליכי שיקום בקביעת עונשם של עברייני מס:

1. כמובא לעיל, לא נלאו בתי המשפט ובית המשפט העליון בראשם, מלחייב ענישה חמורה ומרתיעה במקרים של עבריינות מס קשה, וגם כאשר מדובר על מי שמנהל חיים נורמטיביים למופת בכל תחום אחר בחייו, או על מי שסבל פגעי גורל קשים.
2. מעשיו של הנאשם נושאים תווי חומרה המצטרפים זה לזה באופן המקשה על סטייה קיצונית ממתחם העונש ההולם עד-כדי הימנעות ממאסר בכליאה. אין תימא, שגם הסניגור המלומד לא יכול היה לדלות מים הפסיקה הרחב ולו פסק-דין אחד שבו סטה בית משפט ממדיניות מחמירה זו והחריג כך את עונשו של מי שעבר עבירות מס חמורות (להדגמת תוקפו של כלל זה, ראו רע"פ 3182/16 ליטן נ' מ.י. (2016) ועפ"ג 51807-12-15 רשות המיסים - מע"מ: היחידה המשפטית לתיקים מיוחדים נ' ליטן (2016)).
3. על-אף ההערכה לדרך שעבר הנאשם בנתיב השיקום, אין לשכוח שמעשיו לא היו תלויים לחלוטין בהתמכרות לסמים, ואופיים השיטתי והמתוחכם יוכיח.
4. לפיכך, לא נמצאה לי הדרך לזכות את הנאשם בהקלה שהפסיקה שוללת ממי שהתנהלותו היתה חיובית ויצרנית פרט לעבירות מס.

נסיבות שאינן קשורות לעבירה:

1. נסיבותיו האישיות של הנאשם פורטו לעיל, וגם-אם אין בכוחן להחריג את עונשו מגדרי המתחם שנקבע, תוטלנה לכף הזכות: נתתי דעתי לפגיעתו החמורה של מאסר ראשון בנאשם עצמו; לפגיעה החמורה בבנותיו, שהקשר בינן לבין הנאשם שוקם, ושחשיבותו היתירה לשלומן הנפשי ורווחתן נעוצה במצבה של גרושתו, כמפורט בתסקירים; לנטילתה ולהפגמתה של האחריות למעשים, במסגרת תהליך השיקום הממושך; ולהיעדרו של עבר פלילי. עוד נתתי משקל לחלופי הזמן, שנוצל בחלקו לשיקום, ולנסיבות חייו של הנאשם, ובהן קשיים שליוו את ילדותו ונעוריו והתמודדותו עם הפרעה נפשית.

2. בכף החובה מצוי נתון כבד משקל - עד היום הזה לא הסיר הנאשם מחדל ולא שילם את חוב המס. לנתון משמעות מיוחדת בעבירות מס, שכן הבעת החרטה של עבריין מסים אמורה להתבטא בראש ובראשונה בתשלום חוב המס, ואזכיר כי קרן המס לבדה עומדת על 5.7 מיליון ₪, סכום שלא ישולם לעולם. ער אני לכך שהסיבה לאי תשלום החוב היא מצבו הכלכלי של הנאשם, אך הפסיקה אחידה בקביעתה, כי אין להתחשב במצבו הכלכלי של עבריין מס בעת בחינת המשמעות העונשית של אי-הסרת המחדל. כך ראו דברים קשים ומפורשים שנאמרו, מבין רבים, ברע"פ 7773/19 חננאל נ' מ.י. (2016) וברע"פ 5557/09 שוסטרמן נ' מ.י. (2009), בהתאמה:

צדקביתמשפט השלום בקביעתוכיאתאי-הסרתהמחדלמצידו

שלהמבקשיששלשקולכשיקולרלוונטי לחומרה, ואין לקבל אתהטיעון כי אין לנתון זה הכלמשקל, אך בשלכך שאין ביכולתו של המבקש להסיר את המחדל.

נטיית בתי המשפט ליתן משקל להסרת המחדל על ידי העבריין מטרתה להפחית את חומרת המעשים בדיעבד בכך שלפחות החסר בקופה הציבורית שנוצר עקב העבירות נרפא. ברי כי ככל שחסר זה בקופה הציבורית נותר, אף אם מסיבה זו או אחרת אין עוד אפשרות לגבות אותו מעובר העבירה במישור האזרחי, לא ניתן לראות בכך הפחתה בחומרת המעשים ולראות בכך משום "הסרת המחדל" במישור שיקולים זה.

3. במקרה שלפני נכון עוד יותר שלא לתת משקל לסיבה מדוע לא שולם חוב המס, שהרי לפחות חלק ניכר מסכום המס נגבה על ידי הנאשם מלקוחותיו והוא היה אמור להעבירו לקופת המדינה. הנאשם בחר להשאיר את סכום המס תחת ידו תוך שימוש בחשבוניות כוזבות או ללא חשבונית כלל, ואינו יכול להשמע בטענה שכיום אינו יכול לשלמו. אפנה לעניין **אודיזי הנ"ל** ולרע"פ 4844/00 **ברקאי נ' מ.י.** (2001) בו נאמר:

"במהלך פעילותו הכלכלית של הפרט עוברים תחת ידיו - כתוצאה מן הדרך שבה נגבים מס ערך מוסף ומס הכנסה - כספים המגיעים לרשויות המס. כך מופקדים בידי העוסק סכומי מס הערך המוסף הנקובים בחשבוניות מס שהוציא למי ששילם לו עבור שירותיו, ובידי המעביד מופקדים סכומי מס הכנסה שאותם ניכה במקור משכר עובדיו, ובענף הבנייה גם מסי הכנסה שנוכו מתשלומים לקבלני משנה. למי שבידיו הופקדו כספים אלו אין זכות להשתמש בהם למטרותיו... יוצא אפוא כי על-פי תכליתם, האיסורים הפיליים על הימנעות מהעברת מסים שנגבו משטרעים גם על מצבים שבהם לפרט עומדת אך ברירה בין עיכוב כספי המסים בידי לבין התמוטטותו הכלכלית. שכן, לפרט אין זכות לבסס את המשך פעילותו העסקית על כספים שאינם שייכים לו. על-כן יש לקבוע כי ההגנות של "הצדק סביר" ונקיטת האמצעים הסבירים או הנאותים למניעת העבירה אינן חלות אף אם העיכוב בהעברת כספי המסים נבע ממצוקה כלכלית קשה שהותירה בפני הפרט אך בחירה בין העברת כספי המסים, שאינם שייכים לו, לבין קריסתו הכלכלית."

4. באיזונם של דברים, ומתוך הכרה בערכה של התגייסות הנאשם למהלך טיפולי ארוך ומבטיח, אתן יתר-משקל לנסיבות המקלות ולעמדת התביעה, שבטיעוניה הציעה לחרוג לקולא מהמתחם לו טענה. כך, עונש המאסר שמקומו הראוי היה בחלק התחתון של המתחם, ייקבע בסף התחתון ממש, על-אף המחדל שלא הוסר.

5. לעונש עיקרי יצטרפו עיצום כספי בעין, המחויב בנסיבות העניין אך ייקבע אף-הוא במתינות, וכן רכיבים מרתיעים לעתיד.

סוף דבר, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

- א. 36 חודשי מאסר בפועל, החל מיום 22.03.20;
- ב. 12 חודשי מאסר על-תנאי למשך שנתיים מיום שחרורו, שלא יעבור עבירה לפי חוק מס ערך מוסף או פקודת מס הכנסה שהיא פשע;
- ג. 6 חודשי מאסר על-תנאי למשך שנתיים מיום שחרורו, שלא יעבור עבירה לפי חוק מס ערך מוסף או פקודת מס הכנסה שהיא עוון;
- ד. קנס בסך 60,000 ₪ שישולם תוך 60 יום מיום שחרורו של הנאשם ממאסרו. לא ישולם הקנס, ייאסר הנאשם למשך 6 חודשים נוספים;
- ה. התחייבות בסך 30,000 ₪ למשך שנתיים מיום שחרורו, שלא יעבור כל עבירה לפי חוק מס ערך מוסף או פקודת מס הכנסה. לא תיחתם ההתחייבות, ייאסר הנאשם למשך 6 חודשים נוספים;

הוראות נלוות:

- א. ככל שהיה הנאשם עצור בקשר לפרשה זו, יגישו הצדדים הודעה בדבר ימי מעצר לניכוי;
- ב. ההגנה תתאם את כליאתו של הנאשם עם ענף אבחון ומיון של שב"ס בטלפון 08-9787377 או 08-9787336. ככל שלא יקבל הנאשם הנחיה אחרת, עליו להתייצב במועד הנקוב לעיל עד השעה 9:00 במתקן כליאה ניצן ברמלה עם תעודה מזהה והעתק גזר הדין;
- ג. בקשות לדחייה נוספת של תשלום הקנס, או לפריסתו לתשלומים, ניתן להפנות למרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות;
- ד. עותק ההחלטה ישלח לשירות המבחן, לידיעה;

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בתל-אביב - יפו תוך 45 יום.

ניתן היום, ז' שבט תש"פ, 02 פברואר 2020, במעמד הצדדים.